

ABONAMENTUL
 Pe un an . 24 Cor.
 Pe jum. an . 12 "
 Pe 1 lună . 2 "
 Num. de Duminică
 pe un an 4 Cor. — Pen-
 tru România și America
 10 Cor.
 Num. de zi pentru Ro-
 mania și străinătate pe
 un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și ADMINISTRATIA
 Deák Ferenc-utca 20.
 —
 INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Manuscrise nu se în-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Finis.

E pe sfârșite greua luptă, pe care o purtăm noi cei ce am adus ori aducem jertfe pentruca să i-se asigureze ori și-cărui om dreptul de a se folosi în țara lui de limba sa și numai de ea atât în biserică și în școală, cât și la instanțele judecătorești și la toate direcțiile.

Se înșală dl Wekerle, dacă crede, ori e de rea credință, dacă zice fără ca să creadă că clasele culte ale românilor, ale germanilor ori ale slavilor din Ungaria se luptă numai pentruca să li-se deschidă și lor loc în viața publică a Ungariei: lupta e purtată pentruca să nu i-se mai poată impune nimenuia nici în biserică, nici în școală o limbă, pe care el însuși nu o voiește, și pentruca judecătorul ori direcătorul de ori și ce fel, fie el chiar și maghiar, să fie obligat a vorbi cu românul în românește, cu neamțul în nemțește ori cu slavul în slavoneasca lui.

Nu e și nici n'a fost în sbuciumarea urmată timp de aproape o sută de ani vorba de căpătuire, ci de cea mai elementară dreptate, și aceia dintre români, germani ori slavi, cari nu au fost ori nu sunt pătrunși de simțământul de dreptate, și-au găsit căpătuirea și nu le crapă obrăjii de rușine folosindu-se și față cu conaționaliilor lor de o limbă, pe care aceștia n'o înțeleg și după legile țării lor nici nu sunt datori s'o știe.

Lupta o poartă cei ce țin să nu le crape obrăjii de rușine, și alor are să fie încu-

rând învingerea, fiindcă totdeauna oamenii cu virtute ajung în cele din urmă biruitori.

La 1555 s'a luat după lupte grele și îndelungate în tratatul dela Augsburg hotărârea absurdă, ca ori-și-care principe are dreptul de a-și alege confesiunea, iar supușii lui, dacă nu le convine confesiunea aleasă de el, n'au decât să-și părăsească țara — și să treacă sub stăpânirea vre-unui alt principe, care și-a ales confesiunea ce le convine.

În virtutea acestui principiu absurd a trebuit să avzim și noi adese ori vorba: »*Ha nem tetszik, menjen Oláhországba!*«

Și unul dintre noi va fi dat răspunsul: »*Megyek uram, de nem egyedül térek vissza!*«

Așa a fost și în Germania: puțini au plecat și mulți s'au întors înapoi în timpul războiului de treizeci de ani, — cea mai înspăimântătoare zguduire socială în timpul celei din urmă mii de ani, un război și lung, și crâncen și pustiitor, din care n'a ieșit nimeni învingător.

Nimeni, căci nu pe câmpul de război s'a hotărât rezultatul, ci în capetele, care încetul cu încetul s'au luminat și au ajuns să înțeleagă, că nu numai ori-și-cărui principe, ci ori-și-cărui om i-se cuvine dreptul de a-și alege confesiunea după pornirile inimii lui.

De aceea se renaște la Münster societatea apuseană și pornește spre o nouă și mai binecuvântată viață.

Tot astfel se luminează și astăzi capetele și din toate părțile lumii civilizate resună strigătul: Dreptate să fie! — să i-se res-

pecteze chiar și celui mai nemernic om dreptul de a se folosi în țara lui de limba sa și numai de ea! Barbar nevrednic de stima obștească e cel ce calcă dreptul acesta!

Zadarnic se opintesc dnii Wekerle, Kosuth, Apponyi, Andrassy și toți ceilalți — cum îi va mai fi chemând, zadarnice le sunt încercările de a amăgi lumea cu fraze frumoase, zadarnică li e majoritatea sdrobitoare din dietă, zadarnic li-s'a dat mâna liberă, zadarnice sunt violențele jandarmilor și ale honvezilor și isprăvile procurorilor, cari umplu temnițele, — toate sunt zadarnice, căci vine cu fatalitate nemiloasă ceea ce trebuie să vie și se apropie din ce în ce mai repede.

Nu mai e azi cu puțință în Europa siluirea sufletească, și dacă nu i-se iartă nimenia să impună altora legea sa, nu i-se iartă nici să silească pe alții a se lăpăda de părinții și de frații săi, de limba și de obiceiurile străbunilor săi, și mișel e în ochii tuturor și cel ce silește și cel ce se lasă să fie siluit.

Nimic n'a câștigat nici regatul ungar, nici poporul maghiar îndeosebi prin aceea că mulți români, mulți germani și mulți slavi au fost nevoiți să-și părăsească vetrele prieteniilor din copilărie și mormintele părinților și să umble pribegi prin lume ducând cu dânșii pretutindenii durerea lor și vestea despre suferințele fraților lor rămași acasă.

N'au câștigat nimic, și poporul maghiar se va lumina și el încurând, că mult rău i-au făcut și-i fac ceice nu l-au lăsat și nu-l

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Psaltirea Scheiană. *)

De Al. T. Dumitrescu.

— Câteva date răslețe. —

Acum șaptesprezece ani, dl profesor universitar I. Bîanu, publicând textul Psaltirei Scheiane, preopina în prefața acestui monument că »probabil« »Psaltirea Scheiană« a fost scrisă la anul 1482 sau la 1485.

Datarea aceasta, ce se scoate din descifrarea foarte anevoioasă a unei însemnări făcute însuș de copistul întregului text, în corpul textului la sfârșitul unui psalm, constituie pentru cercetător ura din cele mai frumoase cuceriri ale minții omului învățat, care ajunge să descopere după atâtea veacuri, aceeași anonimul din secolul al XV-lea caută să ascunză cum și mai bine.

Datarea caracterizează o epocă de concordanță cu natura și cuprinsul Psaltirei Scheiane, dacă aceasta e socotită ca un produs al mișcării husite.

Înainte însă de a termina această epocă, voiu atinge chestiunea provenienței acestui prețios monument al limbei noastre.

I.

»Psaltirea Scheiană« numită astfel după cognumele toponimic Schela (Moldova) al dlui D. C. Sturdza Scheianu, fostul profesor dela care manuscrisul a intrat în tezaurul Academiei Române, provine din biblioteca lui Gheorghe Asachi.

*) După dorința autorului reproducem acest foileton din ziarul »Secolul«.

Gheorghe Asachi, care precum se știe avea la dispoziție revista sa »Albina Românească« nu menționează însă nicăiri despre acest monument literar. Mai mult, acest învățat moldovean eră în relațiuni cu Seulescu care studia monumentele de limbă românească veche. Nici Seulescu după câte știu, nu menționează nimic despre această Psaltire.

Naște deci întrebare: Dacă Gheorghe Asachi a înțeles valoarea acestui monument, de vreme ce se presupune că el l-a adus de undeva, atunci de ce nu pomenește nicăiri despre el?

Dar făcând această întrebare, departe de mine gândul de a pune la îndoială mărturia unei persoane atât de distinse precum e dl Sturdza-Scheianu, care afirmă că d-sa a avut acest monument dela Gh. Asachi.

Dincontră de miar fi îngăduit, aș exprima acestui profund cercetător boier — rara avis — omagii de recunoștință națională, pentruca d-sa a înțeles cel dintâiu valoarea Psaltirei Scheiane, înainte de Gheorghe Asachi, fiindcă și-a iubit neamul și limba cu toată puterea sufletului său de boier moldovean.

Altul este punctul la care vreau să ajung și anume: Nimeni nu poate tăgădui că manuscrisul în chestiune n'a trecut și prin mâinile lui Gh. Asachi, când avem o mărturie categorică mai presus de ori ce bănuială, dar iarăș nimeni nu ne poate convinge, că Gh. Asachi a găsit manuscrisul în vre-o mănăstire, i a înțeles valoarea, l-a ridicat de acolo și l-a adus acasă, ca să l-arunce într'un colț, lăsându-l necercetat, neanunțat.

În sufletul meu se naște o bănuială și nu pot crede că Gheorghe Asachi, este un Crețu al Psaltirei Scheiane.

»Psaltirea« nu era o cronică. Prin conținutul ei, această carte bisericească nu prea corăspundea cu hrana intelectuală a lui Asachi.

Acesta e matematician, poet, erudit, pictor, istoric, gazetar, om de lume, dar nu era Gheorghe Asachi un schimnic, care să adoarmă cetind Psaltirea.

Trecuse vremea de mult, de când laicii citeau psaltirea, de când omul fără metanii mai avea răgaz să citească asemenea carte.

Cu mulți ani înainte de epoca lui Gheorghe Asachi vestitul Chesarie Episcopul Râmnicului ofta, scriind despre Psaltire: »O veacuri de acum care cu totul au prefăcut obiceiurile cele vechi!

»Psaltirea, ceia ce au fost o seară a minții (pre) carea părinții cei vechi cântând-o se ridicau până la ceriu... nu se cinstește... ne pricepând înțelegerea de atâtea grăbire. Toți, îndată ce intră în biserică, voesc să asculte cântări, catavasi și altele, nesocotind cum că toată slujba este alcătuită și întemeiată în psaltire«.

Deschid o paranteză spre a ruga pe părintele paroh din Govora (Vâlcea) să-și împlinească făgăduința dată mie — că va trimite Academiei Române această Psaltire tipărită de vestitul Chesarie al Râmnicului, în schimbul altei cărți.

Fără îndoială dar, spre a reveni la chestiune, putem lua din îndeletnicirile lui Gh. Asachi delectarea cu Psaltirea, în citire sau cântare. Asachi gustase muzica italiană, iar soția sa o înțelegea bine.

Iasă să înțeleagă glasul timpului și să se supună poruncii lui.

Se apropie sfârșitul luptei, și învingători avem să fim noi — cei huliți și prigonțiți și greu loviți pentru iubirea lor de dreptate.

Primul-ministru la Viena. Primul-ministru Wekerle a fost Sâmbătă primit în Viena în audiență la M. Sa împăratul. Audiența a avut o durată de o oră. Primul ministru va fi raportat M. Sale de sigur între altele și despre afacerea sa de onoare cu Polónyi. Dl Wekerle a avut conferințe și cu primul-ministru austriac dl Beck.

Mișcarea electorală în Croația. Deși termenul alegerilor nu a fost fixat, în Croația mișcarea electorală a început cu multă vioiciune. Președintele partidele încep să pue de pe acuma candidaturile. În Nașiț, contele Teodor Peiacevici își va pune candidatura. În Valpovo dr. Lorkovici etc.

În cele mai multe locuri vor sta câte 3—4 candidați față în față, din cauză că și socialiștii vor pune candidați.

Socialiștii împotriva asupririi naționale. Socialiștii poloni din Viena au ținut deunăzi o întrunire de protestare împotriva politicii antipolone a Prusiei. Deputatul polon Daszynski, ales de curând în cameră, a spus că prusiicii vor să sdrobească pe poloni, dar Bülow nu va putea să nimicească un popor de 19 milioane. El vrea să prefacă poporul polon într'un popor de vagabonzi deșărați. Puterea noastră e însă organizația. Nu cu revolverul în mână ne vom împotrivi ci cu organizația noastră. Ori câte capete îi vor crește hidrei prusiace, poporul nostru va căpa un vi-teaz care le va reteza pe toate, viteazul acesta e organizația democrației.

Deputatul socialist german *Pernerstorfer*, cunoscut pentru discursul său de astă vară rostit în Budapesta, a spus că politica Prusiei e negermană și poporul german respinge orice solidaritate cu politica asta de brutalizare. Socialismul german osândește această luptă de nimicire a guvernului german, căci ea e contrară civilizației și umanitarismului.

Moțiunea ce s'a votat de către întrunire se sfârșește cu următoarele cuvinte: Trăiască solidaritatea internațională! Trăiască nea-arnarea și libertatea națiunii polone!

Ne aflăm dar în fața unei dileme. Manuscrutul în chestiune nici prin conținut nu l'interesa pe Gheorghe Asachi, nici ca monument literar nu l-a putut isbi, de vreme ce n'a amintit nimic despre el, când — fie-ne permis a spune și un defect al neobositului bărbat — îi plăcea să se pună în evidență prin orice.

Un alt Asachi, mai potrivit prin educație și ocupație a se îndeletnici cu psaltiri, este părintele lui Gheorghe Asachi, preotul Lazăr Asachievi viitor arhimandrit și vicar la Mitropolia Moldovei, purtând în călugărie numele de Leon Asachi.

Și părintele lui Gheorghe Asachi era precum se știe un om de carte. În tinerețe Lazăr Asachievi trăise în Polonia printre străini, unde gustase amarul și și putuse îndulci viața cu psalmi. Restabilindu-se în Moldova, Leon Asachi traduse și tipări în limba moldovenească. O legătură sufletească între un preot, care și a mâncat amarul prin străini și cartea de mângâiere »psaltirea« e mai naturală și de aceea bănuiesc că »Psaltirea Scheiană« a aparținut vicarului Leon Asachi. Dar cel dintâiu de unde a avut o?

Cred că din Bucovina.

Iată câteva argumente: Acum câțiva ani am probat într'un articol publicat în »Secolul« că mama lui Gheorghe Asachi era de peste munți bunicul de mamă al lui Gheorghe Asachi, fu-

Colonizări și parcelări. Contele Victor Thoczka va prezintă camerei o propunere pentru colonizări și parcelări. În sensul propunerii, parlamentul va hotărî că statul e dator a face parcelări și colonizări. Centrala tovarășilor de credit va fi însărcinată să emită obligații cu 3 1/2 0/0. Curia va avea dreptul de a expropria moșii mai mari de 500 de jugăre. Propunerile privitoare la exproprietări le va face centra'a susanumită.

Chestiunea irlandeză în Anglia.

Chestiunea rasei celtice a devenit acută. Atât în Anglia cât și în afară de Anglia și mai ales în America de Nord, unde irlandezii au avut și au încă pentru alegerile de președinte de republică un candidat de rassa lor, pe faimosul Briand chestiunea Irlandiei a devenit cunoscută întocmai ca și aceea a Transilvaniei.

De altmintrelea ea și merită aceasta, căci nici o cauză nu e mai simpatcă decât aceea a unei rase sau țări oprimate. Firește sunt și popoare oprimate și amar persecutate dar care totuși nu merită nici o simpatie.

În rândul acestor oameni intră în primul rând polonii. Acest ridicol popor, cum îi zicea prințul de Bismarck n'a știut și nu știe nici azi să și fie demnitatea de popor martir, cum îi plăcea să se numească. Cât timp a fost în apogeul său politic, a fost vai de vecinii săi, până ce s'a găsit un Ștefan cel mare ca să le tragă o bătaie pentru vecie memorabilă. Acum când Prusia expropriează pe polonii din Posen se chialălesc în gura mare că sunt amenințați cu exterminare.

Dar aceasta nu i'impiedică pe polonii din Galitia să persecute încă și cu mai mare înverșunare pe rușii pe ai căror studenți universitari i-a brutalizat în mod într'adevăr moscovit. Într'un astfel de caz ce simpatii merită polonii, când ei nici n'au apucat să fie liberi și de sine stătători, și deja au devenit tiranii abjecți ai rușilor? Un popor care nu respectă naționalitatea altuia, nu merită ca să i-se respecte nici a sa.

În timpul marelui noastre lupte naționale de pe timpul memorandumului, polonii au fost singurul popor care a trimis ungarilor o adresă de aderență.

De aceea ori cât de regretabilă și blamabilă e asuprirea ce o exercită prusienii asupra polonilor din Posen, ea se explică, căci dacă ar fi polonii în locul prusienilor ei tot la fel ar proceda, dacă nu chiar și mai barbar, probă atitudinea lor cu nenorociții de rușii.

sese apoi preot de prin Bucovina și se stabilise la Târnuța din județul Drohoi. Aci poate s'ar găsi, de s'ar cercetă, date răslețe despre Asachi. Repet și de data aceasta rugămintea ce am făcut-o acum câțiva ani, invitând pe ceice au putința să cerceteze pomelnicele, însemnările, inscripțiunile bisericești din Târnuța, cărțile bisericești de-aci și din împrejurimi, etc.

»Psaltirea« și »molitvenicul« sunt cărțile nedeslăpite de casa și de persoana preotului. Aceste cărți se țin nu numai în biserică dar și în casă, căci preotul are totdeauna nevoie de ele. Așa, după credința creștinilor, visurile rele, farmecile, tentațiunile și chiar boalele se înlătură prin rugăciuni și psalmi.

Foarte probabil dar că »Psaltirea scheiană« a fost o »carte din casă« a familiei Asachi, moștenire prin căsătorie dela un preot din Bucovina.

»Psaltirea scheiana« în forma sa de azi, independent de considerația că manuscrisul original de azi ar fi o copie după altul mai vechiu, are ca »Codicele voronețian« aceeași origină de loc, Bucovina.

Cu alte cuvinte »Psaltirea scheiană« nu s'a putut scrie sau copie decât într'o mănăstire din Bucovina, la Voroneț sau aiurea, (Putna).

Caligrafia manuscrisului presupune arta unui călugăr pregătit. Este o mare deosebire între ca-

cu totul altmintrelea stau lucrurile cu irlandezii și românii, popoare eminentamente pașnice deși răsbobnice. În special românii în lungul lor trecut istoric n'au atacat pe nici un vecin, nici pe sârbi, nici pe bulgari, nici pe poloni, nici pe unguri, nici pe turci, ci numai s'au apărat încontra atacurilor acestora.

Pacificii întocmai cași românii au fost și irlandezii, ceiace însă nu a putut împiedeca aservirea lor de către pirații Albionului înarmați cu arme de fer.

După secole de sclăvie iacă însă că se ivesc zorile libertății și pentru irlandezi. Poporul irlandez, ce pără că era amorțit, azi s'a redeșteptat, și e pe cale de a-și câștiga libertăți noi.

A fost mult până să ajungă irlandezul să știe ce vrea. Acum, când știe ce vrea: emanciparea sa, merge drept spre scop, ca un vas către far. Cât pentru piedecile ce ar sta în cale, ele în-doesc forțele de a-le îndepărta. Lupta cea mai înverșunată dintre irlandezi și anglo-saxoni se dă pe terenul școlael. Victoria în jurul școlaelor primare e aproape de partea irlandezilor. A fost un timp în care englezii pedepseau aspru pe băieții cari pronunțau o vorbă măcar în limba irlandeză, și îi urgiseau pentru religionea lor catolică.

Azi barbaria aceasta a încetat grație rezistenții ulmitoare a poporului irlandez, cu care s'au solidarizat toți fiii neamului răspândiți pe glob în număr de mai multe milioane.

În fața spiritului lor de sacrificiu și a conștiinței lor ireductibile, englezii au trebuit să se dea îndărăt. Azi limba irlandeză este introdusă în toate școlael primare, căci au recunoscut și englezii, ceace au reclamat și ungurii pentru ei, când erau apăsați, că a învăța p'un copil în altă limbă decât cea maternă a sa, însemnează a l'invăța să inoate, înainte de ce să știe să umble. Scurt, azi limba irlandeză e limbă de propunere cu che-tuiala statului în școlile elementare din Irlanda ori unde sunt centre mari de populațiune irlandeză.

Acum câțiva ani lucrurile stăteau altmintrelea. Guvernul făcea școli de stat, dar ele rămânând goale, au căzut în ruină. Într'aceea copiii primeau instrucțiunea dela preoții de prin comunele lor.

Mai rămâne de făcut mult acum pe terenul școlael secundare și al studiilor înalte. Dar și pe terenul acesta s'a făcut deja un început. La Dublin există o înaltă școală pentru studiul limbii celtice, întemeiată de un neamț.

Afară de aceasta în cele mai multe colegii de stat e o catedră de limba galică. Apoi liga irlandeză posedă și ea șase institute mari școlare pentru răspândirea limbii străbune a irlandezilor

ligafia textelor măhacene și între acea a »psaltirei scheiane«.

În nici un caz dar nu se poate susține că »Psaltirea scheiană« actuală, a fost scrisă în Maramureș sau în Transilvania.

În aceste două ținuturi românești vieața monahică e prea redusă; mănăstirile Bucovinei lipsesc. Caligrafii via aci din Moldova.

În Maramureș chiar nu există decât două mănăstiri însemnate, una rutenească sf. Nicolae de lângă Munkács și alta românească, stavropighia sf. Mihail și Peri.

În nici una din aceste mănăstiri însă nu s'ar fi putut scrie românește manuscrisul în chestiune.

În mănăstirea rutenească, e ușor de înțeles, că limba românească, n'ar fi putut pătrunde; în cea românească o psaltire husită, cum apare psaltirea scheiană, nu s'ar fi putut scrie între anii 1482 și 1485.

Am numit »Psaltirea scheiană«, psaltirea husită, întru cât ea s'a tradus în limba românească sub influența doctrinei reformatoare husită.

Textul acesta românesc-husit în original s'a scris între 1482 și 1485, dar nu în Maramureș ci în Bucovina. Iată câteva probe.

Psaltirea scheiană fiind în strâns raport cu mi-

Cine suferă?

De stomac, de constipație, de lipsă de poftă de mâncare?

Acela să facă experiență cu apa amară naturală **HORGONY** recomandată de mai multe sute de medici. Înainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară **HORGONY** după una până în două ore își face efectul dorit, și revine pofta de mâncare și starea bună generală. — Apa naturală **HORGONY** nu are gust rău și nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate căpa în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni și farmacii. La târgulă să se ceară lămurit apa amară naturală **HORGONY**.

Proprietar: Loser János, Budapest.

în diferite părți ale insulei. Din institutele aceste ies institutorii, cari învață la rândul lor pe cei cari și-au uitat limba, ca s'o vorbească și s'o scrie corect. Admirabilul exemplu ce ni l dau irlandezii este o vie pildă și încurajare pentru toate popoarele cari luptă pentru limba lor.

Barabás și — Francisc Iosif.

Acum sunt vre-o trei-patru ani, cu prilejul unei ajurnări a camerei, s'a petrecut un incident răsunător. Multă vreme nu s'a vorbit decât despre afacerea asta. Când autograful împăratesc a fost citit, un deputat kossuthist a strigat:

— *S'a dus dracului jurământul regelui!* (*Megette a fene a királyi esküt.*)

Un sgomot teribil se produse. Deputații *Andrássy Tivadar* (fratele actualului ministru) *Kubinyi, Gajári*, vestiți ca bătauși și sportsmeni erau să lincuiască pe celce făcuse această întrerupere. Dar Sâmbăta trecută acelaș deputat kossuthist în fruntea delegațiilor unguri a prezentat omagiile poporului unguresc la treptele tronului, în fața M. Sale, a împăratului Francisc Iosif I.

Este deputatul *Barabás Béla*.

Dacă s'a văzut vr'odată o lăpădare de principii și o îngenunchiare politică, ea nicăiri nu a fost mai deplină ca de data asta. Primească poporul unguresc cele mai adânci condolențe din partea noastră pentru durerea ce-i pricinuesc cei mai iubiți și credincioși fii ai ei, pregătindu-i cele mai dure-roase desamăgiri și îngenuncheri.

Sâmbăta trecută membrii delegației s'au prezentat *in corpore* la curtea împărătească din Viena pentru a fi primiți în audiență. Delegații au fost primiți în sala de marmură a *Burgului*. Audiența a fost de o scurtă surprinzătoare. În alte vremuri, ea se prelungea până la 1 oră, acum a ținut timp de tocmai 10 minute.

Cercul care altădată ținea câte-o jumătate de oră, de data asta nu a durat decât vre-o 2—3 minute. M. Sa nu a distins

prin atențiunea sa decât pe 2 membri ai delegației: pe președintele *Barabás* și pe vice-președintele contele *Zichy Tivadar*. M. Sa a fost foarte rece și puțin comunicativ lucră care a surprins pe toți delegații.

Mesagiul M. Sale împăratului.

Postat în fața tronului, având în jurul său în semicerc pe delegații unguri, *Barabás* în calitate sa de președinte al delegației a rostit o cuvântare scurtă.

Cea mai însemnată din declarațiile sale e aceea, care spune că delegația ungurească este gata de a vota, în limitele puterilor noastre financiare, *trebuințele armatei*.

La urmă *Barabás* a dat expresie bucuriei tuturor că s'a împrăștiat norul ce se adunase de-asupra noastră prin boala M. Sale.

Iată răspunsul M. Sale:

»Asigurările de devotament și credință ce mi le exprimați precum și urările ce le formulați pentru sănătatea mea îmi umplu sufletul de sinceră satisfacțiune, și vă exprim cele mai calduroase mulțumiri.

Cu satisfacțiune pot releva că raporturile monarhiei cu străinătatea au rămas, dela ultima sesiune a delegațiilor, cu totul mulțumitoare și se pot observa căreacari aplanări a unor mici contrast perceptibile în situațiunea internațională, începute încă din anul trecut și cari au fost continuate și anul acesta. Sforțările tuturor puterilor sunt îndreptate în scopul de a contribui prin înțelegerea de relațiuni reciproce pline de încredere, la continuarea consolidării păcii generale. Menținând bazele politice noastre, care și au făcut dovezile, și sprijinindu-ne pe relațiunile noastre foarte amicale cu toate puterile, vom lucra și în viitor în chipul cel mai energic pentru menținerea păcii și în acelaș timp pentru dezvoltarea în liniște a popoarelor monarhiei și spre fericirea lor.

Administrațiunea războiului a redus mult creditele necesare armatei și marinei limitându-le la strictul necesar; de asemenea și creditele militare extraordinare au fost scăzute.

Bosnia și Herțegovina își vor acoperi cheltuielile și anul viitor iarăși numai din propriile lor venituri. Sporul normal al cheltuielilor administrative e pricinuit de dezvoltarea progresivă și de sporul veniturilor rezultând din progresele economice ale țării.

Împăratul și-a terminat cuvântarea dorind spor la muncă delegațiunei.

Delegațiunea ungară a votat trei douăsprezecimi din bugetul comun pe 1908.

La cercle.

M. Sa, la *cercle* n'a vorbit decât cu două persoane, cu președintele *Barabás* și cu vice-președintele contele *Zichy*. M. Sa n'a vorbit cu nici un alt delegat deși de sigur mulți din ei au așteptat onoarea asta. Vorbind cu *Barabás*, împăratul și a exprimat bucuria de a-l putea vedea pe el prezidând delegația ungară. *Barabás* i a răspuns că partea însemnată în viață este sănătatea și de aceea se bucură văzând restabilit pe împărat. *Franz Iosef* explică apoi că până acum el n'a fost niciodată bolnav. După ce *Barabás* a făcut mai multe urări de sănătate împăratului s'a încins o discuție cu caracter politic, anume asupra votării cotel de către parlamentul ungar.

— Măne, a spus *Barabás*, voi fi la Budapesta, unde va avea loc o ședință importantă.

— Cred, a spus împăratul, că se va da un vot însemnat; cred însă că nu se va întâmpla nimic rău.

— Nici într'un caz, răspunse *Barabás*. Se va întâmpla ceea ce va voi guvernul.

Ședințele delegațiilor.

Din delegația ungurească.

Tot Sâmbăta trecută amândouă delegațiile au ținut ședințe.

În delegația ungurească, raportorul *Hoitsy Pál* a cerut votarea referatului.

Deputatul croat *Bogdan Medakovici* a citit în limba croată și după el deputatul *Gheorghe Tomici* în limba ungară o declarație a croaților. Croații declară că în consecință cu atitudinea lor din cameră vor vota împotriva indemnității.

Cu multă însuflețire s'a primit propunerea lui *Kmeij* ca în textul referatului în loc de: *țările coroanei ungare*, să se puie: *țările coroanei sfinte ungare*. Aceasta probabil ca mângăiere și recompensă în schimbul sutelor de milioane votate de kossuthiști...

Când *Barabás* citi textul discursului ce va rosti către M. Sa un delegat zise...

— Discursul e bun pentru că conține politică puțină.

Altul replică:

— *Tocmai faptul acesta constituie politică.*

Seara la 9 secțiunea de concordare a ținut o ședință.

Din delegația austriacă.

În delegația austriacă delegatul *Axman* (creștin-social) a motivat pentru ce votează provizoriul de buget.

șcarea husită, urmează că ea este un efect simțit al unui curent.

Curentul husit a avut continuitatea sa în timp și spațiu. Cu ajutorul documentelor putem determina cu destulă precizie timpul și spațiul acestui curent.

Mă voi servi pentru aceasta în special de niște documente extrase de protopopul *Ștefan Moldovan* dela *Lugoș* din colecția contelui *Kemény*, și dăuite acele extrase Academiei Române prin *Gheorghe Barițiu*.

Vom referi apoi aceste informațiuni documentare la notițele publicate în »Secolul« din 24 Februarie a. c.

Femea rea.

De V. Hellmuth, tradusă de Horia Ploș.

(Urmare și fine).

Tot ce-l luminează mai mult despre părerea-i greșită a fost evident tot »economie«, care astfel condusă a adus o ameliorare generală. Hărnicia pe care și-o dădea în mod firesc și doctorul aducea un venit mai mare, acoperind cheltuielile ce erau evidente din zi în zi mai mari. Către

sfârșitul unei a 3-a îi rămase dela o lucrare o sumă bunicică din care dori el să plătească unele din micile datorii. Avu neprevăderea de a face aluzii în această privință tocmai când *Femi* îl servea la masă. Vorbele însă nu au fost bine primite de rezoluta *Femi*. Ea întorcându-se cu desertul îi aminti din nou de rata a doua care se apropie.

»Domnul meu *Eggert* nu vrea să aștepte cu anii«.

Aceste câteva cuvinte îi întoarseră planurile doctorului cari se gândi la consecvențele neglijenței lui.

»Apoi așa mai pierde orice încredere în fața lui *Wilhelm*, își închipui doctorul.« Banii cași în vite date trecură prin mâinile *Femii* care îi înaintă logodnicului ei spre a-i înmăna mârșavului de *Eggert*. De acum curajul doctorului pare a lua avântul necesar. În mai multe rânduri o somă pe *Femi* cerându-i respectarea și executarea tuturor ordinelor date precum și înmânarea regulată a banilor rămași din economiile făcute, ca astfel să poată plăti la timp ratele datoriei.

Cu toate acestea lăncezea într'o insuportabilă sclavie. În tăcere își făcea planuri ideale cum s'ar putea scutura de odiosul jug. Indatăce figura ro-

bustă a *Femii* îi apărea, toate iluziile se prăbușeau.

»Dacă ar lua-o de nevasta odată *Kruttker*« exclamă el adesea, »dacă ași rămânea cu *Herta* singur, în cea mai mare disperare, voi fi mult mai fericit decât în veci cu »femea rea«. Dar sfârșitul nu-l voiu vedea nici odată cu ochii. Supărarea mă va oftiga ori mă va face să mă sinucid.

Nu tocmai așa serios luă lucrurile *Herta*. Ea privi în *Femi* un binefăcător care o scăpase de supărarea și de grija creditorilor ce azi cel puțin încetaseră; căci în adevăr îmbunătățirea soartelor parte trebuie mulțumită ei. Acum se vede cum o femeie grosolană dar gospodină și solidă ducând pe tânăra d-nă de alătea ori la târg o indeletnicise la toate ca și cum le or fi primit aceste învățături în casa părintească. Natura ei găsi neplăcut iudulia și insubordonanța bărbatului său. Cu toate acestea câte odată suspină și ea sub asprimea regimului servitoresc dând dreptate celor spuse de *Fritz*.

În fine veni așteptata zi de libertate. Micul *Hanț* implini 3 ani. În dimineața acelei zile, *Femi*, gălăită ca în zi de sărbătoare intră în odaia micului *Hanț*, unde părinții așezară pe o masă toate jucăriile cumpărate. Ea ținea în mână un buchet

Socialistul *Nemec* a declarat că partidul său e contra instituției delegațiilor căci ele țârmuresc dreptul de buget al camerei.

Polonul *Glombinski* a protestat împotriva politicii de germanizare a Prusiei. Germanizarea polonilor e contrară umanitarismului și creștinismului.

Ministrul *Aehrenthal* a spus că este contrar dreptului internațional de a se vorbi de chestia asta în delegații.

Deputatul ceh *Klofac* se asociază la protestarea lui *Glombinski*, pe când deputatul neamț *Hoffmann v. Wellenhof* protestează împotriva ei.

Cehul *Kramarz* se solidarizează cu *Glombinski* și spune că e regretabil că un popor de o mentalitate idealistă ca germanii să asuprească în mod brutal pe poloni.

Din România.

Conferința dlui Radulescu Motru dela Asociația femeilor române. Sâmbătă în sala de geografie a Ateneului domnul *Rădulescu-Motru* și-a dezvoltat conferința sa în fața unui public din cel mai distins.

Dsa în termeni clari și aleși vorbește despre educația copiilor în școală și ne spune că școala trebuie să formeze caracterele și personalitățile.

Citează modul cum se face azi educația în școlile din America, și care e bazată toată pe încrederea ce se acordă copilului.

Preconizează sistemul d'a trata pe copii ca pe niște oameni mari dezvoltându-se mândria personală și ambiția d'a fi mici personalități.

Conferențiarul mai ne spune, că sufletește nu se poate creia nimic, dar se poate ameliora elementele bune, pe câtă vreme viciurile se pot combate larși prin încrederea arătată copilului cu deprinderi rele.

De pildă unul copil hoț să i-se încredințeze bani în păstrare, obiecte de valoare și astfel moralul copilului va fi ridicat și el nu va mai fură; pe unul murdar să-l facem supraveghetor la curățenia celorlalți și el va căuta să fie curat ca să poată da exemplu și așa mai departe.

D. Motru termină spunând că în privința asta mai sunt multe de zis și că după cum societatea cu opinia ei influențează foarte mult asupra personalității oamenilor mari tot astfel și în copilul mic să știe pedagogii a deșteptă tema de opinie și respectul față de ea.

frumos de flori și o mică carte. Cu demnitatea care părea curioasă feței sale posomorite, se aplecă spre copilaș și îl sărută pe frunte. Apoi se adresă soților așezând buchetul și cântăca pe masă.

»Ziua onomastică la mulți ani! și a-și avea o deosebită bucurie dacă ați avea până la anul și o drăgălașe fetiță!

Eu mă duc mâne cu Wilhelm al meu la ofițerul stărei civile spre a face înștiințarea cuvenită. Acum când avem banii noștri strânși din nou la un loc, ne putem căsători».

Doctorului îi saltă inima de bucurie. Îi eră obositor de a se abține unei exclamări. Din aceste momente par'că inima i-se înclină către Femi. El devine recunoscător și iubitor față de ea.

»Bine înțeles norocului D-voastră nu ne putem opune, dragă Femi, zise el drăgălaș. D ta ai dreptul să-ți părăsești stăpânul când vei crede de cuviință. Dar ce vom face cu banii? V'ați luat ceva dinainte?»

»Dar ce crezi, dle doctor, că mișelul de Eggert s'a mulțumit numai la vorba dulce și la ochii frumoși ai lui Wilhelm? În ziua în care am vorbit cu Eggert eu și Wilhelm al meu i-am înmănat suma întregă a banilor economisiți, ca astfel plata în rate să devie mai mică. Numai așa consimți mișelul de Eggert să și revoace pretențiile. Dar nici eu nu i-am cruțat cu toate că e boer. I-am tras o sfântă de ocară pe cari nu o va uită câți ani va trăi. Știi D-ta, dle doctor, ce e în stare gurița mea! De altfel cât privește banii eu am știut prea bine că-i voi primi înapoi. Și

Votarea cvotei.

Ședința de Duminică, 22 Dec. a camerei.

A fost o ședință fără senzații și fără incidente. Proiectul cvotei a fost votat în votare nominală, după ce au vorbit mai mulți deputați kossuthiști dizidenți.

La votarea nominală cerută de croați a luat parte un număr considerabil de deputați, 203 de înși. Din aceștia au votat 170 pentru și 30 deputați contra. Au lipsit 246 de deputați dela vot.

După votare, ședința a fost ridicată. Ședința următoare Luni.

Afacerea dela Lipova.

De Teodor Filipescu.

Primim dela distinsul nostru amic din Serajevo șirele de mai jos, cu rugarea să le publicăm.

De câteva luni se agită credincioșii ortodoci români în urma unui fapt întâmplat la Lipova. În zilele din urmă agitația aceasta a luat însă o întorsătură, care trebuie regretată din punct de vedere național și moral. Apărătorul inculpatului poate fi mândru de succesul obținut la judecatorie, dar neînțelegerea ivită în urma raportului »Tribunei« trebuie regretată pentru că face mare bucurie străinilor.

A căută, să se influențeze consistorul ca să treacă peste canoanele bisericii însemnă a da curs liber desfrâurilor în biserică noastră ortodoxă română, pe care ne-a lăsat-o marele Andreiu. Cine din noi dorește să introducă în biserică noastră administrația fanariotă, care a adus atâta pagubă bisericii ortodoxe-orientale din România și la vecinii noștri, acela nu poate fi român.

Cred că exprimăm dorința tuturor românilor de bine, dacă cerem pentru biserică noastră ortodoxă română o disciplină riguroasă, ca să ne arătăm vrednici de părinteasca grijă a marelui nostru arhieru, care după multă stăruință abia a putut pune temelie bisericii noastre naționale. Toți aceia (clerici și laici) cari lucră contra dispozițiilor marelui arhieru, nu sunt români și trebuie eliminați din societatea bună.

Cu aceste trecem la afacerea protopopului Hamsea, adăugând că nu cunoaștem personal pe nici un bărbat al cărui nume a fost amintit, dela întâmplarea din Lipova încoace.

Judecătoria din Timișoara și-a spus verdictul, acuma e datorința fiscalului episcopiei din Arad,

a-ți observat prea bine că eu i-am pămîit. — Din economia gospodăriei am mai făcut și o mică economie. Acuma vi-o restituu D-voastră și cred că nu veți fi contra punându-i în această carte pe numele micului Hanț.

Ei deschiseră cartea și privind-i conținutul rămaseră cu totul uimiți. Era o carte de depuneri în valoare de 300 mărci.

De astădată orice poftă de vorbă i-se închise doctorului. Nevasta lui cuprinse plângând grumazul Femei, care nici nu se sinchisi de fapt. Cu acelaș ton se adresă ei:

»Bine, copilul meu, potolește și plânsul! De ce plângi pentru orice fleac? Că sunteți fericiți de norocul meu, o știu prea bine. Nu rare ori mi-s'a întâmplat să fiu numită de dl doctor, »femea rea« crezând că eu nu-l aud. Servitoarea are multe urechi. Dar ce atâta vorbă. Principalul este că »femea rea« și-a făcut cu sfîntenie datorita. Și... lăsați-mă să plec în bucătărie; simt că ard mâncările».

La nunta Femei doctorul ridică cel dintâi paharul în sănătatea noilor căsătoriți și în special în sănătatea tinerei femei, ce l fusese păzitoarea credincioasă casei lui, veghindu-o neconținut fără să o lase învinsă de dușmani.

»Ca o femeie rea! complectă ei, în resunătul ciocnirilor de pahare și în veselia fără sfârșit a oaspeților.

să facă o acuzațiune ex offo în această afacere, pe baza căreia consistorul își va spune verdictul, fără considerațiune la sentința judecătorei din Timișoara. După regulamentul apostolic 65 (vezi *Nikodim Milaș*, *Pravila pravoslavne crkve s tumacenjima*, Neoplanta 1895, tom. I. p. 135) protopopul Hamsea trebuie destituit în ori și care caz. După acelaș op. anul 1896 tom. II p. 406 reg. 55 trebuie clericul destituit chiar și atunci, dacă a fost atacat de ucigași, și prinzând arma pentru apărare, a vărsat sânge de om. *) Pentru un laic, care a omorât pe cineva din nebagare de seamă e prescrisă o epitemie de zece ani (op cit. II. p. 359, stat. 8. Vasile cel mare.)

Așadar luând cazul cum a fost mărturisit la judecătoria din Timișoara, dl protopop Hamsea trebuie destituit. Pentru biserică și vaza ei e nevoie să se destitueze din post (pensioneze).

Cu aceste dorim să se încheie aceasta afacere penibilă, care numai cinste nu ne face.

Sarajevo, 7/20 Dec. 1907.

*) Aviz cimponerilor din protopopiatul Lipovei, cari judecă după canoanele dela »Lipovana«. Not. Red.

Din străinătate.

Situația în Belgia. Se vestește că regele Leopold s'a hotărît, din cauza conflictului cu parlamentul și ca pentru o răsbunare, a schimba decisiunea din testament conform căreia *statul Kongo* ar fi căzut, după moartea lui, în posesia poporului belgian. Partidul liberal crede că regele vrea să înfrice, prin amenințarea aceasta, parlamentul. Se crede că criza de cabinet nu se mai poate evita.

Revoluția din Persia. Se anunță din Teheran, capitala Persiei, că șahul își dă silința a obișnui parlamentul cu ideile conservative. Și parlamentul lucrează pentru aplanarea conflictului.

Terorismul în Rusia. Femeia necunoscută, care a comis atentatul cunoscut împotriva guvernatorului *Hörselmann*, a fost executată alaltăieri. Fanatica revoluționară a murit fără a-și trada numele.

Bătăe în parlamentul din Washington. Din Washington se telegrafiază, că în parlamentul de-acolo a fost o bătăie sângeroasă între doi democrați, din opoziție: *Watson* și *William*. La început s'a iscat o discuție aprinsă între dânsii, mai apoi s'au cercat și injurat așa de mult, încât *Watson* a lovit cu pumnul pe *William*, foarte tare, trântindu-l la pământ, scaldat în sânge, care a început să țâșnească din nas și gură. Rivalul său, însă, nu i-a dat pace, ci s'a pus în genunchi pe el, voind să l sugrume. L'ar fi lăsat mort, dacă n'ar fi intervenit ceilalți deputați, despărțindu-i. Cât pe-aci era să se încaere și alți deputați, dacă în momentul acela președintele n'ar fi încheiat ședința. Pentru ședința următoare se așteaptă mari scandaluri.

Din vieța meseriașilor.

Dela societatea meseriașilor. »Unirea« scrie: La serata de Duminică dl dr. *Chețian* a dezvoltat o temă interesantă: Lupta pentru existență. Mânecând dela plante și animale ajunge la om și arată cu pilde vii cum trebuie să-și întărească trupul, să-și nobiliteze inima să-și lumineze mintea. Aceștia trei factori sunt arma cea mai sigură în lupta pentru existență. Conferința dlui dr. *Chețian* spusă la înțeles și ilustrată cu exemple din natură, a făcut bună impresie asupra ascultătorilor; au urmat declamări, pe urmă tot dl *Chețian* ni-a arătat vederi de pe valea Olutului, și mănăstirea Argeșului. Chipurile au fost foarte succese, iar explicările bune. Duminică în 22 Decembrie va vorbi domnul profesor *Aron Deac*. Vor fi producțiuni cu proiectograful.

SOCIALE.

Păcate și greșeli.

În cele mai multe centre românești societatea noastră doarme un somn adânc... Numai din când în când mai putem înregistra vestea unui concert sau a unei petreceri. Apoi societatea noastră recade iarăși într-o letargie lungă, soră cu moartea, și urmează iarăși o liniște tristă...

Excepție fac numai câteva orașe și orașele din Ardeal, unde, deodată cu mișcarea națională în politică, s'a pornit paralel și o sănătoasă mișcare culturală. E influența germană, care face societatea noastră deacolo să caute tocmai atât cultura, cât și lupta politică. Ba poate și mai mult. Ardelenii n'au atâția deputați naționali câți noi, cei din părțile ungurene și bănățene, dar societatea lor, cultura lor e superioară. Nicăiri nu se aranjază atâtea festivale culturale, teatru, concerte, nicăiri nu avem societăți culturale atât de puternice ca în Ardeal. Acolo își dezvoltă Astra activitatea principală, acolo avem societăți de cântări, despre cari s'a scris și în reviste mari germane, — cum e cea din Sibiu; — mai mulți ani de-a rândul Bârsan, a jucat spriginit numai de ardeleni.

În Sibiu s'au dat reprezentații teatrale, la cari a luat parte, afară de Z. Bârsan, care le a aranjat, și societatea cultă de-acolo. Și cu toți ne-aducem încă aminte de frumoasele serbări culturale ale Astei, din vara 1905, când au venit românii din șapte țări să se bucure de progresul în cultură al fraților din Ungaria, dar mai cu seamă al ardelenilor. Grosul institutelor noastre școlare, culturale, cele mai multe societăți de felul acesta, le avem în Ardeal. Iar meritul e a societății mai culte și așezate a ardelenilor, a școlii și culturii mai mult germane și a traiului mai lin. Când nu trebuie să lupți zilnic cu un adversar politic, ai timp a-ți vedea mai mult de — cultură; muzelor nu le place zângănitul armelor!

Nici nu vrem să vorbim despre păcatele și greșelile societății ardelenilor. Adevărat: și ardelenii, mai așezați și în mare parte mai culti, își au greșelile lor; acestea se țin însă de o categorie de tot opusă celei, despre care voim să vorbim.

E vorba de noi, de societatea, care trăiește prin orașe ungurești, care vrând nevrând trebuie să viețuiască într-o cultură străină firei noastre: cea maghiară. În mijlocul zecilor și sutelor de mil a unei societăți străine, societatea română din orașele ungurene și bănățene e ca o insulă solitară, bătută de valurile continue ale oceanului... Ea trebuie să reziste mereu, să fie stâncă puternică, iar nu nisip care risipește!

Dacă societatea începe să se strice și nu-i observăm păcatele și greșelile, faptul acesta ar fi un păcat din partea celor, cari servesc cauza publică a noastră, care nu l'am putea ierta nici odată. Sau nu e păcat a închide ochii când vezi în casa unui român ziare ungurești, iar cele naționale nicăiri, când treci cu vederea peste o vorbă ungurească sau când vezi ce departe sunt mulți de a nizu după o cultură românească...

Putem deosebi, la societatea noastră, păcate naționale și păcate și greșeli pur sociale.

După împărțirea aceasta simplă vom avea a vorbi, pe rând, despre aceste două categorii, cari reasumează păcatele și greșelile societății noastre intelectuale.

NOUȚĂȚI.

A R A D. 23 Decembrie n. 1907.

— **Dela Asociațiunea aradană.** Comitetul Asociațiunii culturale aradane a ținut Sâmbătă seara ședință sub prezidenția dlui Vasile Goldiș.

Comitetul după ce a rezolvat mai multe agende administrative, a stăruit într-o discuție mai largă asupra modului de reorganizare a Asociațiunii culturale din Arad.

Se va convoca cât mai curând o a doua ședință a comitetului anume în chestia aceasta. Se va proceda în urmă la muncă.

— **Duoi comedianți.** Afacerea de onoare a ministrului președinte Wekerle cu Polónyi s'a terminat, cum se aștepta toată lumea care cunoștea pe cei duoi farsori: cu împăcare. Înainte de aceasta însă ei s'au duelat, și-au bătut rău săbiile între oaltă, bine grijind ca nu cumva să se sgarie unul pe altul, și au întins apoi mâna, s'au împăcat, s'au pupat, ca și cum totul s'ar fi întâmplat în modul cel mai serios.

Wekerle a alergat apoi la cameră, ca să mai afle acolo pe mameluci, și să încaseze dela dâșli sărbătorirea obligatoare. Bietul Polónyi n'a mers la cameră, dar a plecat și el destul de mulțumit, cu flastrul ieftin cu care și-a cârpit onoarea știrbită. D'aci încolo acum iarăși e întregă. Onoarea, bine înțeles!

— **Fișpan nou în Arad.** Un ziar de Luni din loc anunță că fișpanul Aradului contele Károlyi și-ar fi dat deja demisia din scaunul de fișpan. Urmasul său, crede ziarul acesta, va fi Vászrhelyi Dezső, Lázár Zoárd ori actualul viceșpan Dálnoki Nagy Lajos.

— **Retragerea unui meritos profesor.** Dl Gheorghe Danielopol, titularul catedrei de drept roman la universitatea din București, s'a retras dela activitatea sa lungă și laborioasă. Timp de 40 de ani dl Danielopol a introdus o generație întreagă de jurisconsulți, avocați și magistrați în doctrinele atât de frumoase ale dreptului roman. Foștii săi elevi îl vor oferi, în onoarea sa, un banchet.

— **Limba românească în Caransebeș.** În Caransebeș anul trecut s'a ridicat pe cheltuiala comunității de avere o statuie M. Sale împăratului. La desvălirea monumentului, toți românii au fost surprinși și s'au simțit bruscați prin faptul că monumentul nu purtă decât o inscripție ungurească, deși limba românească ar fi avut dreptul acesta, căci orașul, ținutul, banii și mai ales sângele care s'a vărsat pentru M. Sa au fost românești. Nici după ce orașul luase hotărârea de-a pune o inscripție românească, ea tot nu a fost pusă căci Burdea a știut să împiedice lucrul acesta.

Tot din Caransebeș aflăm că în consiliul comunal (magistrat) protonotaru Tabajdi a propus ca pe lângă limba românească, limba ungurească să fie limbă oficială la debateri. Propunerea însă a fost combătută și respinsă de către consiliul comunal.

— **Membrii români din congregațiunea comitatenză a comitatului Sătmar.** În comitatul Sătmar sunt 290 membri viriliști și 290 membri aleși. Între membrii viriliști sunt următorii români: Nicolau Nilvan, proprietar și dir. de bancă, Alexiu Pocol, proprietar, dr. Tit. Hengye, medic, Gavril Borbol, proprietar, Georgiu Szilágyi, econom, Vasiliu Mureșan, preot gr.-cat., Demetriu Pop, avocat și proprietar, Ioan Buteanu, econom, dr. Ioan Tătar, avocat membru suplent, dr. George Borody, avocat.

Membrii români aleși sunt: Georgiu Mureșan, preot gr.-cat., Ignațiu Nyistor, notar comunal, Vasiliu Pop, preot gr.-cat., Romul Marchiș, preot gr.-cat., Ioan Miliian, notar comunal, Augustin Fasy, proprietar, Augustin Clinta, notar comunal, Demetriu Nicoară, econom, Demetriu Nicoară, jude comunal, Vasiliu Erdei, econom, Georgiu Achim, proprietar, Ioan Bohofel, preot gr.-cat., Oliver Leményi proprietar.

— **Din Maramurăș.** »Unirea« scrie: În congregația comitatului Maramureș ținută la 16 l. c. s'a ales cu unanimitate toți foștii oficiali. Dintre români s'a ales: dr. Ioan Mihali protofiscal, Ioan Balea de Iod prim notar. Gavriil Mihályi protopretore la Teceu (Tecső). Simion Pop protopretore la Vișeu, Vasile Dan pretore, George Dan pretore ad honores. Petru Iodi asesor la Tribunalul orfanal. Afară de aceștia a rămas în oficiu Mihail Pavel prim-archivar comitatens, George Petrovan archivar, George Sârb archivar, Iuliu Gyenge protocolist, Vasiliu Gyenge cancelist. S'a denumit de protofiscali ad honores: dr.

Ilie Mariș, dr. Florențiu Mihályi și dr. Gheorghe Mihaica avocați.

Boicot tipografiilor străine! *Față de campania pornită de curând de presa ungurească în contra tipografiei românești din Deva, ziarul nostru a hotărât să răspundă cu aceeași măsură tipografiilor străine. Într-adevăr este de neînțeles și de neiertat cum mulți români fac comenzi la tipografii străine pe când azi sunt puține centrele mai de seamă unde să nu fie tipografii românești.*

Trebuie să ai un tupeu deosebit pentru ca să prelinzi ziarelor românești să reproducă și încă gratis imprimatelor pentru cari tu ai dat bani unei tipografii străine.

Pentru aceea am hotărât că nu vom publica nici un fel de anunț, declarație, sau înștiințare, precum sunt anunțuri de logodnă, de căsătorie, anunțuri funebre, programe de dans, de concerte, serate, petreceri etc. ieșite din tipografiile străine, căci datorită fiecărui român este de a încuraja tipografiile românești.

Dorim ca și celelalte ziare românești să se conformeze acestei hotărâri.

— **Procesul Harden-Moltke.** În sensationalul proces care durează de câteva zile, azi s'a ascultat martorii Prevot, comitele Otto Moltke a făcut o depozițiune mai favorabilă pentru Kuno Moltke pe temelul unei cunoștințe intime, care datează de 25 ani. Martorul nu a aflat nici odată nimic, care să fie în contradicțiune cu morala pe socoteala lui Kuno Moltke. Curtea a decis ca publicitatea debaterilor să fie exclusă. S'a ascultat apoi prințul Eulenburg și dna Elbe precum și comitele Kuno Moltke.

— **Măria Sa deputatul Vințului de sus.** I-se scrie »Gaz. Trans.«: În 8 Dec. și-a ținut darea de samă deputatul cercului Vințului de sus Miksa Imre. Indată ce a urcat tribuna a început a înjura în termeni cocifești pe deputații și alegătorii români, pentru că nu s'a prezentat nici barem unul. Veninul și-l vărsa dl deputat mai ales asupra deputaților naționaliști sub pretext, că aceștia agită poporul și de aceea nu s'a prezentat nici un român nici chiar cei de sub poruncă — juri comunal — deși alegătorii cercului Vințului de sus nici nu au văzut barem pe vre un deputat de român, necum să fi fost influențați de aceștia. Aitcum și-a uitat Măria Sa că alegătorii săi români nici când nu au mers la urna de votare din dragoste față de Domnia Sa, ci din dragul bancnotelor de câte 20 cor.

De tonul, în care și-a ținut darea de samă Măria Sa Miksa, s'au scârbit și ungurii. Văzând deputatul că nu îl aplaudă nimeni, ba că se ridică și un murmur de neplăcere între ungurii prezenți, a încetat cu înjurăturile scuzându-se că nu e dispus și că nu e pregătit să țină vorbire. (deși scopul acesta l'a avut.)

În urmă urcă tribuna preotul reformat din Vințului de sus și zise scurt: »Ați auzit ce a spus Măria Sa dl deputat, dacă v'a plăcut bine, dacă nu să suferim cu toții, și acum mergeți fiecare la ale voastre«. Asta a fost darea de samă a dlui deputat al cercului Vințului de sus. — *Un alegător.*

— **Încă o comună bravă.** Cu plăcere aduc la cunoștință, că comitetul parohial din Giula-germână, în ședința sa ținută la 2/15 Decembrie a. c. 1907 sub conducerea noului președinte Moise Gomboș, cu unanimitate au luat concluz pentru întregirea salariului învățătoresc conform legii nouă școlare. Salariul fundamental l-a întregit dela 800 la 1200 de cor., iar cele două cvincvenale dela 200 la 400 cor. de tot: 1600 cor. Cvincvenalele le a pus în curgere dela 1 Iulie 1907, iar salariul fundamental dela 1 Ian. 1908.

Petractându-se concluzul comitetului și în sinodul parohial care asemenea cu totalitatea voturilor au aprobat decizia comitetului parohial. Un membru a mișcat toate petritele ca să zădărnicească hotărârea comitetului și anume Pavel Anuleu, comerciant român. Toată truda dsale a fost zădărnice, căci bravul președinte al comitetului a știut să dea deslușirile de lipsă, iar sinodul mindru că și pe mai departe are școală confesională a

respins dela sine cu indignare poveștele comerțiantului român.

Onoare comitetului și sinodului parohial. Cu distincția slăvită: *Iosif Bran*, inv.

— **Alegerea dela Oravița-română.** *Onorată Redacțiune*, în nrul 265 al preșutului ziar ce redactați, a apărut o notiță despre alegerea de preot din Oravița română, față de care constat următoarele:

Notița despre numita alegere nu corespunde adevărului, căci eu încă cu o zi înainte de alegere, prin cumnatul meu, mi-am fost retras candidatura la numita parohie — din considerare la împrejurările locale. Candidatura mea s'a făcut în contra voinței mele și astfel o desaprobu cu toată hotărârea. Lighed, 9 Decembrie 1907 *Nicolae Chicoman*, preot ort.

— **Un nou ziar românesc în Budapesta.** Dl dr. Emil Babeș va scoate — scrie *»Lupta«* — în Budapesta un ziar românesc *»moderat«*, care să promoveze *»impăcarea«* românilor cu cei ce fac politică în numele ungarilor.

— **Piesă teatrală antimaghiară.** În un teatru din Viena s'a jucat Marți piesa *»Die Förster Kriste«*, în care femeia cu rolul principal zice într'un loc: *»Dacă aș putea vorbi odată cu împăratul, i-aș spune: Majestate! Nu suferi atâta de la maghiari!«* În alt loc zice: *»Nu pot suferi pe maghiari«,* la ce împăratul (e vorba de împăratul Iosif) răspunde: *»Nici eu!«* Censura a șters aceste ultime vorbe.

— **Desnaționalizarea evreilor.** Paul Bernard publică în revista *»Etudes«* din Paris un studiu foarte interesant relativ la curentul de părăsire al *»nației«* și religiei evreiești. El caută — și reușește — a dovedi că numărul evreilor cari trec la felurile forme ale creștinismului sunt din ce în ce mai număroși.

Dovada: Numărul evreilor de pe toată fața pământului este de 11.150.000. Mai mult de 8.750.000 trăiesc în Europa; 1.000.000 în America; 360.000 în Africa; 341.000 în Asia și vr'o 17.000 în Australia. Marea emigrație din ultimii ani, din Rusia și România (?) au produs o aglomerare ciudată de evrei în New York: Bernard dă suma de 700.000, dar acuma vor fi în realitate vr'o 900.000. În tot cazul aproape jumătate din toți evreii, cari se află în America de Nord și Sud, trăiesc în New York. Dimpotrivă, în orașele mari ale Europei numărul evreilor dispare; astfel în Viena, unde sunt cei mai mulți evrei, sunt 130.000, în Berlin 95.000, în Londra 80.000; în Ierusalim sunt numai 30.000.

Numărul evreilor, cari și au schimbat religia în veacul al XIX-lea, a fost cam 250.000. Misionarul german *»Le Roy«* arată, că vr'o 73.000 au trecut la protestantism, 58.000 la catolicism, vr'o 75.000 la credința greco-orientală, iar restul (vr'o 20.000) la alte confesiuni.

După țări: În veacul XIX au trecut în Anglia, la creștinism, vr'o 23000; în America vr'o 11000; în Germania au trecut în ultimii 25 ani (dela 1880—1905) 10.000 de evrei, botezându-se; în Viena au trecut în același timp tot atâți; în Budapesta numărul este chiar de trei ori mai mare! Nicăiri la creștinism nu li-s'a făcut evreilor trecerea mai ușoară decât în Ungaria sau, în special, în Budapesta.

Există și misiuni de convertire. Dar autorul crede că misiunile acestea nu-și pot atribui mult merit pentru convertirea evreilor. Misiunile evreiești s'au înmulțit mai ales dela 1875. Numai în Londra sunt 30 de misiuni de acest fel. Una dintre misiuni are un buget de venituri și cheltuieli cari se ridică la suma de 1.250.000 lei și are 52 de secții în diferite părți ale Angliei, Asiei și Africei. În Statele unite sunt vr'o 20 de misiuni cu vr'o 150 de misionari. În Franța există numai o misiune.

Afară de trecerile la creștinism, mai este un mijloc remarcabil de a mijloci contopirea treptată a evreilor cu rasa indo-europeană: este căsătoria cu indo-europenii. Procentul căsătoriilor, în care rumal un soț este evreu, pare a fi în creștere. Procentul acesta este foarte variat în felurile țări. În Austria procentul este 2, în Ungaria 6, în Budapesta 18. În Prusia au fost, în 1906, din 3054 căsătorii 17 procente, în care un soț a fost evreu. În alte țări procentul acesta se urcă: în Danemarca a ajuns chiar la 43 la sută, iar în Suedia s'a apropiat chiar de 50.

În chipul acesta se propzga acea contopire a raselor, pe care unii o socotesc drept cel mai bun mijloc pentru soluțiunea chestiunii evreiești.

— **Ministru mort de emoție.** Cu ocazia zilei onomastice a țarului s'a dat o reprezentație la teatrul *»Maria«*. La sfârșitul reprezentației s'a cântat imnul casei domnitoare, care la dorința publicului a trebuit să se repete de douăzeci de ori. Ministrul Filosofof a fost așa de mult emoționat încât a fost lovit de apoplexie. Moartea i-a fost instantanee.

— **Din cerșitor milionar.** Mare noroc dădu zilele trecute peste un biet vagabond care cutreera străzile Parisului, umblând lăsat gupă o bucăică de pâine.

Fiind arestat pentru vagabondaj, nenorocitul fu adus la secție, unde comisarul îi ceru numele, pronumele și locul nașterii. Cerșetorul răspunse la acest interogator; răspunsurile sale pădură că interesează în chip deosebit pe un domn care se afla în localul circumscripției și care i ceru să mai spună odată cum îl cheamă și de unde e.

La un moment dat, străinul îi întrebă dacă e adevărat tot ceea ce declarase. La răspunsul afirmativ al cerșetorului, străinul, — care era agentul unei case care se ocupa exclusiv cu aflarea moștenitorilor dispăruți — îl bău pe umeri, zicându-i:

— Ei, te felicit, norocosule: Ești nepotul milionarului N., mort acum doi ani. Tești singurul său moștenitor!

La auzul acestei vești, cerșetorul fu cât p'aci să înnebunească de bucurie. Peste două zile el intră în posesiunea fabuloasei și neașteptatei moșteniri.

— Prin efectul miraculos al cremei *»Aranka de Mintschek«*, orice damă se face frumoasă ca în basme. Prețul unui borcan 1 coroană. Săpun *»Aranka«* 70 fileri, apă de spălat *»Aranka«* 1 cor., pudră *»Aranka«* 1 cor., mare 2 cor. Cine dorește să aibă un păr frumos blond să folosească apa de păr *»Aranka«*. 1 sticlă 1 cor., una mare 2 cor. Cui îi încărunește părul să folosească regeneratorul de păr 1 sticlă 2 cor. Se pot căpăta numai la fabricatorul: laboratorul chimic *Mintsek Géza*. Kecs-kemét.

— **Vin de deal din Gyoroc**, calitate escelentă, e de vânzare, cu prețul de 24 cor. (48 fil. litru). A se adresa comanda, minimale de 50 litre la dna *Cristina Secula*. Arad, str. Kossuth, 68. Butoaiele pentru comanda sunt a se trimite la adresa *Mitru Curuț*, vințeler Gyorok.

— **»Cantorul bisericesc«** opul d-lui învățător *George Bujigan* din Deliblata, săptămâna aceasta se va trimite tuturor celor ce l-au abonat legat în pânză sau lux. Exemplare se mai pot procura dela autor, cu prețurile următoare: broșat 10 cor., legat în pânză 12 cor., jumătate în piele 14 cor., lux 16 cor. Cel mai potrivit dar de Crăciun bisericilor.

— **Paltoane de piele tocite** se văpesc în colorii închise, trainice în fabrica de văpsit haine a lui *Haltenberger Béla*.

— **Nu mai e păr cărunț** — *»Regulatorul de păr«* al lui *Fr. Radda* dă părului cărunț de pe cap și barbă culoarea naturală: blondă, brunetă, brunetă închis sau neagră. Este un praparat foarte sigur și nestricăcios, care nu vopsește nici pielea, nici albiturile.

Folosirea acestui neasemănat preparat e nu se poate mai simplă: cu pieptenul muțat în fluidul acesta nestricăcios se va atinge zilnic ca și cu un oleu perii pe cap și aceasta se va continua până când părul va căștiga culoarea naturală. Acest *»Regulator de păr«* este a nu se confunda cu alta preparate pentru păr de felul acesta. E de 25 de ani în circulație. Nenumărate recunoștințe, dovedesc succesul splendid obținut. *Prețul: 1 sticlă: 2 cor.* O sticlă de probă: 1 cor. Se vinde la: *Friedrich Radda*, apothecar în *Păncsova*. Magazin la: *Iozef v. Török*, în Budapesta. *Király-utca*.

— **Săpun de viorea de Parma.** Sub această numire de câțiva ani e în circulație un nou săpun folositor. Cine nu iubește mirosul de vioare? Și dacă știm, că acest săpun plăcut face fața fină, dacă știm, că în astfel de calitate și pe lângă așa preț în străinătate nu putem căpăta atare săpun, atunci putem aștepta, ca publicul mare se nu întrebuințeze acest săpun, numai ca să-i tindă mâna de ajutor pregătitorului, ci în interesul său propriu. O bucată 80 fil., 3 bucăți 2 coroane 20 fil. Pregătește *Szabó Béla* fabricant de săpun de toaletă, *Miskolcz*. Se poate căpăta în Arad în drugheria lui *Vojtek și Weisz*, Lugoj în farmacia lui *Fischer János*, Timișoara în prăvălia lui *Wisemayr Ferencz*.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 23 Dec. 1907.

INCHEEREA la 1 ORĂ:

Grâu pe Apr. 1908 (100 klg.)	26 44—26 46
Secară pe Apr.	24 30—24 32
Ovăș pe Apr.	16 96—16 98
Cucuruz pe Mai 1908	14 66—14 68

INCHEEREA la 4 ORE:

Grâu pe Apr.	26 50—26 52
Secară pe Apr.	24 36—24 38
Ovăș pe Apr.	16 98—17 —
Cucuruz pe Maiu 1908	14 70—14 72

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Grâu	
De Tisa — — — —	24 K. 60—26 K. 30
Din comitatul Albei — — — —	25 » — — 26 » 30 »
De Pesta — — — —	24 » 85—26 » — »
Bănățenesc — — — —	24 » 90—25 » 70 »
De Bacica — — — —	25 » 05—25 » 85 »
Săcară — — — —	23 » 80—24 » — »
Orzul de nutreț, cvalitatea I.	15 » 90—16 » 10 »
» de cvalitatea II — — — —	15 » 90—16 » 10 »
Ovăș » » I — — — —	17 » 05—17 » 40 »
» » » II — — — —	16 » 55—16 » 85 »
Cucuruz vechiu	— » — — — »
» nou	14 » 10—14 » 20 »

Surprinde părinții

cu orice ocazie efectul Emulsiunii SCOTT, dacă se dă copiilor în cazuri de rachitism. Emulsiunea SCOTT vindecă uimitor de repede și întărește musculatura copilului

întărește oasele

și ajută la dezvoltarea fizică. Un asemenea efect excepțional de vindecător, numai cu un medicament atât de celebru se poate ajunge. SCOTT conține numai materii de rangul prim și numai procedura lui SCOTT o face atât de eficace și nu numai tinerii și bătrânii, dar chiar și copiii bolnavi de moarte o pot mistui.

Prețul unei sticle originale 2 cor. 50 fil.

Se află în toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunii vă rog să observați marca care reprezintă un pescar.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor-proprietar George Nichi.

Farmacia la „Regina Elisabeta“

laborator medical și cosmetic

Szeged, Csongrádi sugár-ut.

Recomandă preparatele celebre cu efect experimental nu gur, fabricate în laboratorul cosmetic și cunoscute sub sticlei „Elisabeta“.

Cremă de față „Elisabeta“ — de zi și de seară — redă feței fragezimea tinereții, împiedică formarea creștelor, face să dispară imediat pistruiele, petele de feac și tot felul de necurătenii ale pielii. Prețul 1 și 2 cor.

Lapte de crin „Elisabeta“, contra tuturor boalelor de piele și a defectelor frumsetei, efect sigur. Prețul 1 cor. 20 fil. Spirt de păr „Elisabeta“ după o folosire de câteva zile împiedică formarea mătreței, întărește rădăcinile bolnave ale părului. Prețul 1 cor. 60 fil.

„Buzodol“ contra asudării picioarelor și a mânilor — după o singură folosire, efect sigur și în cazurile cele mai grave. Prețul 1 cor.

Singurul deposit la fabricantul. Comanda din provincie se îndeplinește punctual. La o comandă de 10 cor. nu se socotește împachetarea și porto.

Lemle József, farmaoist

Un candidat de avocat

află aplicare momentană în cancelaria sub-scrisului.

Dr. George Rocsin,
advocat, Oradea-Mare.

HREAN

nobil, dulce, se poate căpăta în cantitate mare
Calitate escelentă kgr. 70 fil., firul 70—75 deca
Clasa I. > 60 > > 40 - 45 >
> II. > 50 > > 25 - 30 >
> III. > 40 > > 18 - 20 >
> IV. > 32 > > 14 - 15 >
> V. > 13 > > 10 - 12 >

Din calitate amestecată, fire mai groase și
mai subțiri, din rupturi kgr. 24 fil.
Comandele se pot face dela 5 kgr. în sus
până la vagon, după comande de 20 cor.
10%, peste 500 cor. 15—20—25% redu-
cere și se trimite porto franco, la dorință
se trimite preț curent și detalieri

Biró Pál kertgazdagsága, Debreczen.

Slănină, kilogramul cu 68, unsoare 70,
carne de porc 68, slănină pentru unsoare 68,
unsoare 68, untură 72, șuncă afumată 90,
dela pulpă 84, dela coastă 72, cărnați 80, caș
de porc (șwartli) 64, jumeri 60 cruceri. Mațe
de porc uscate. Săpun de casă pe lângă pre-
țuri moderate se pot căpăta la **Garai Károly,**
măcelar în Arad, str. Boczkó nr. 2. Vis-à-vis
de piața de pește (Hal-tér).

Comercianții și hotelierii vor profita de avan-
tagii de preț.

Haltenberger Béla,

văpsitorie de haine, curățitorie chimică și
fabrică de spălat în aburi.

KASSA.

Se curăță sau se vâpsește cât se poate
de frumos, haine de iarnă, blănării, haine
de dame, bluse, toalete de bal.

Jachete de piele descolorate, se vâp-
sesc într'o culoare închisă trainică.

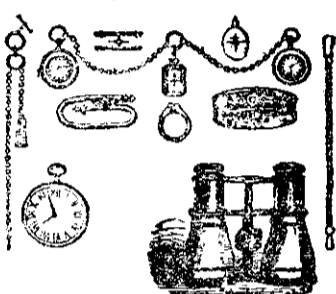
Gulerele și manșetele, se curăță și
se fac albe ca zăpada, fără chlor.

În casuri de doliu, se vâpsește ime-
diat hainele în negru.

Firma pune mare preț pe expediarea cât
se poata de repede și punctual **pe postă
și în provincie.**

Odăjdii bisericești, broderiile se cu-
răță frumos și multă îngrijire.

Gratis!
Gratis!
trimit oricui
cine se adresează la
mine, catalogul de prețuri
care a apărut de cu-
rând despre

ciasornice
de prima calitate
și bijuterii, ciasornice
bine regulate remon-
toir cu 5 coroane 60
fil., un ciasornic de trezit perfect cu 2 cor. 90 fil.

Cadouri mari de Crăciun!
Győző Brucker Nándor és Társa
măiestru de ciasornice.

Győr 75.

La Administrația noastră se află următoarele cărți de vânzare:

- „Cantorul Bisericesc”, de G. Bujigan broșat (60 fil. porto) Cor. 10—
- „Chestiunea de Naționalitate” de S. Bocu ” 2—
- „Românii din Bosnia și Herțegovina” de Isidor Ieșan ” 1-50
- „Pentru copiii cei buni”, Povestiri, de Augusta Rubenescu ” 1—
- „Călăuzul învățătorului”, de I. Crișan ” 2-50
- Almanahul „Petru Maior” Cor. 4—
- „La Roma” de I. Russu-Șirianu ” 2—
- „Aur” Const. Hodoș ” 1-50
- „Amicul Poporului” Titu Vuculescu ” 1—
- Popescu. „Petru Cazacul” ” 1-60
- Slavici: „Vatra părăsită” ” 1-50
- Dr. Szabó: „Drepturile și datorințele” ” 5-20
- dtto „Lupta pentru drept” ” 2—
- dtto „Judecătorii cu jurajii” ” —80

(5 fil. porto).

- Pușcariu: „Juvenilia” ” 1-60
- Maneguțiu: „Reunirea Românilor” ” 4—
- Păcățianu: „Principiile politice” ” 2—
- dtto „Libertatea” ” 2—
- „Monografia Brașovului” ” 4—

La fiecare carte să se adauge 10 fil. porto.

- „Musa someșană” Cor.—30
- Chendi: „Ioan Botezătorul” ” 1—
- (tragedie în 5 acte și un prețiu).
- „Un dor neîmplinit”, Schițe de Sandu Arginteanu ” —75
- N. Iorga: „Călătorii în Rusia” ” —40
- Cunțan: „Poezii” ” 1—
- Zianu: „Potpouri” ” 1—
- Lăpădat: „Conferințe” ” —20
- „Stropi de roaună” ” 1—
- „Școlarul Declamator” ” —50
- „Biblioteca Noastră” nr. 3—4, 5, 7, 8—9, 10, 11—12, 13, 14, 15—17 nrul ” —28
- Chendi: „Zece ani de mișcare lit.” Cor. 1—
- Bibl. „Bunul Econom” Nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 nrul ” —30
- „Povestiri și schițe” de S. Secula ” 1—
- „Telegrama” frază în 3 acte ” —30
- (3 fil. porto).
- „Nuvele” de Emil Zola ” —40
- Ardeleanu: „Buchetul meu” ” 1—
- La fiecare carte să se adauge 5 fil. porto. —

ANUNȚURI

primește administrația »Tribuna« pe lângă prețurile cele mai moderate

Productele de ACID-CARBONIC din Muschong-Buziás

stațiune balneară

aranjată din nou
expediază și afară de cartel lmediat cantitate cât de mare
ACID-CARBONIC-LICHID
chimicește curat și natural, în lichid din isvorele de acid carbonic din bala celebră Buziaș, pentru prepararea apelor gazease, pentru restauratori și alte scopuri industriale.

! Cel mai spornic acid carbonic !

Extrasul certificatului analizei chimice al institutului de a examina pe cale chimică mâncările și beuturile a. 1907 nr. 4615. „Mirosul și gustul” e normal. Conținutul de acid carbonic: 99-57%. În urma examinării s'a constatat că aceste corespund pe deplin cerințelor higienii publice și pe baza conținutului carbonic bogat se evaluează de cel mai bun. Cu informații servește prompt:

uroul de expedare de produse acid-carbonice și ape minérale al stațiunii bincare Muschong-Buziaș în Buziás-Fürdő. (MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI SZÉN-SAV MŰVEK ES ÁSVÁNYVIZEK SZÉTKÜLDÉSI TELEPE BUZIÁSFÜRDŐN).

Adresa telegrafică: Muschong-Buziásfürdő. Telefon interurban 18.

PREMIATĂ CU PRIMUL PREMIU LA EXPOZIȚIA MILLENARĂ DIN BUDAPESTA ÎN 1896.

Fabrică de ceasuri de turn și turnătorie de clopote

G. P. PANTELIĆ in SEMLIN (ZIMONY)

FIRMA FONDATA ÎN 1854.

FIRMA FONDATA ÎN 1854.

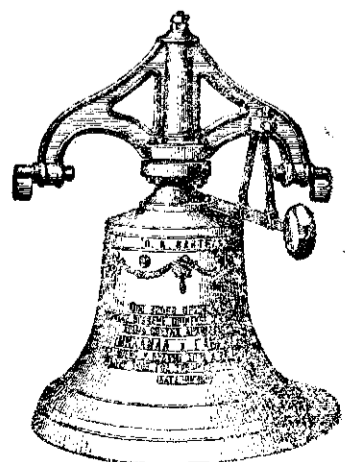
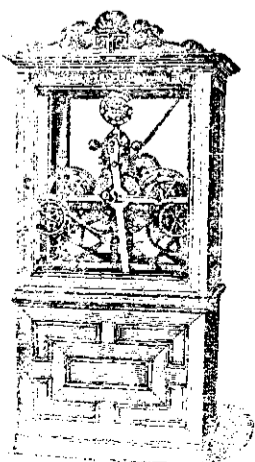
Face ceasuri de turn după felul cel mai nou, propriu de construcție, cu pendulă liberă, cu sîrmă.

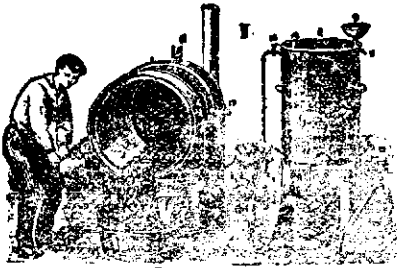
Toarnă clopote noi, face smalturi mișcătoare de fier, la clopote vechi pentru ale acorda armonie, face adnexe de clopot de fier.

Garantează execuție precisă.

Bisericilor și comunelor sărace li să dă în rate de mai mulți ani.

Am cercat expoziția universală din Paris din 1900, cu scop de studiu.

Aduc la cunoștința on. cultivatorilor de vin, de fructe și a fabricanților de rachiu, că în prăvălia mea se află cele mai noi căldări de fert rachiu, cu prețurile cele mai moderate. Atrag atenția on. public asupra aparatului de răcit în formă de sul sistemul cel mai nou cu țeava dreaptă și încovoiată.

Montarea fabricelor mai mari de rachiu pentru ferberea și rafinarea lui, o execut din materialul cel mai fin și punctual.

Cu stimă:

ENGELTHALLER BÉLA,

fabricant de arămuri.

SZEGED, Lechner tér 10. (Casa propr.)

Chugyik Sándor, B.-Csaba

Fabricant de cimbale.

Pregătește cele mai bune

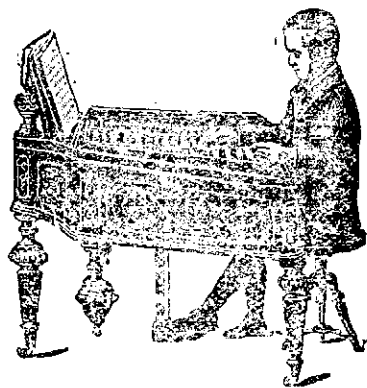
cimbale,

precum și

repararea tuturor instrumentelor

cu coardă

pe lângă garanție și prețuri moderate.

In atențiunea celor cari zidesc!

Aduc la cunoștința celor interesați, că în ferma mea de zidit din Radnal-ut 22 (telefon 393) și în cancelaria mea de arhitectură (telefon și pentru comitat 264) se pot procura și căpata

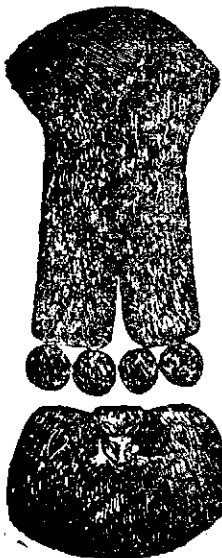
ȚIGLE (cărămizi)

calitatea cea mai bună arse în cuptorul meu de curând zidit, tot așa **treiste** pentru tovarne în ori ce calitate. Primesc zidiri de ori ce soi, — planuri și executarea lor pe lângă prețurile cele mai moderate. Schițe fac gratuit.

Cu stimă;

Probszt Mihály

zidar și fabricant de țigle. Arad, Str. Ferdinand Nr. 1-a.

Weiszfeiler Sándor, blănar de lux.
Brassó, str. Kapu nr. 64.

Prăvălie exclusivă de blănuri preparate proprii în mic și mare.

Ține în magazin: Boauri (manșoane, manșete, bunzi, saci de picioare, paltoane scurte, căuist de pele și de stofă asortiment bogat.

— Se primesc comande, transformări, și reparaturi. — Comandele din provincie se săvârșesc repede și prompt. Bunzi de călătorit sau de picioare, ile dau împrumut; blănille cumpărate la mine — se curăță gratuit. —

Ransburg M.

și Fiul

nețuțatori de struguri și cultivatori de vin,

Arad, str. Zrinyi nr. 4a.

Iși recomandă

vinurile cele mai bune

Vin alb

de Măderat și Mocrea.

Vin roșu de Miniș

și alte

Vinuri de dessert.

în butoaie și sticle.

In sezonul fructelor, asemenea ca doftorie pentru anemici recomandăm

vinul nostru vechi roșu de Miniș

care având conținut de »csersav« sunt de un efect admirabil.

Cu espediare locală de casă recomandăm minunatele noastre

vinuri de masă

în sticle de câte 1 litră, fără sticlă 70 fil.

Telefon 323.

Catalog de prețuri trimitem la dorință.